

Gymnázium, Alejová 1, Košice

**Prijímacia skúška
zo slovenského jazyka
a literatúry
(štvorročné gymnázium)**

_____ máj 2016

Kód:

Priezvisko a meno žiaka:

Kód:

--

Text č.1:

Spišský hrad je hradná zrúcanina zaberajúca vrchol travertínovej kopy Spišský hradný vrch, tvoriaca dominantu širokého okolia na hlavnom cestnom ťahu spájajúcom východoslovenské regióny Spiš a Šariš. Hrad je národnou kultúrnou pamiatkou a od roku 1993 je ako súčasť pamiatkového súboru Levoča, Spišský hrad a pamiatky okolia zapísaný v Zozname svetového dedičstva UNESCO.

Z polohy hradu priamo vyplývala jeho obranná funkcia. Súčasne mala hradná posádka kontrolovať neďaleké obchodné cesty na Spiš zo všetkých smerov. Hrad bol strediskom Spišskej župy a sídlom správcu kráľovských majetkov na Spiši.

(Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Spi%C5%A1sk%C3%BD_hrad)

1. Hrad používali v minulosti na obranu, lebo

- a. mal hradnú posádku
- b. pod ním viedli obchodné cesty
- c. mal dobré postavenie
- d. bol zapísaný do zoznamu UNESCO

2. Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky?

- a. Spišský hrad je od roku 1993 národnou kultúrnou pamiatkou
- b. Spišský hrad bol dominantou spájajúcou východoslovenský región
- c. Spišský hrad bol vybudovaný na travertínovom podklade
- d. V slovenskom Zozname svetového dedičstva UNESCO je len Spišský hrad

3. Vypíš z textu ukážky jednoduchú dvojčlennú vetu, ktorá dokazuje, že úlohou stredovekého hradu bola kontrola dôležitých ciest.

---

4. Vypíš slová, prípadne slovné spojenia, v ktorých dochádza k spodobovaniu. vrchol, cestnom ťahu, hrad, posádka, vrch, z polohy, pamiatka

---

Tu nič nepíš!

5. V ktorej možnosti sú správne určené gramatické kategórie slova funkcia?

Veta: Z polohy hradu priamo vyplývala jeho obranná funkcia.

- a. ženský r., abstraktné, všeobecné, singulár, N, vzor žena
- b. ženský r., konkrétne, všeobecné, singulár, A, vzor žena
- c. ženský r., abstraktné, všeobecné, singulár, N, vzor ulica
- d. ženský r., konkrétne, všeobecné, singulár, A, vzor ulica

6. Veta: Z polohy hradu **priamo vyplývala jeho obranná funkcia.**

- a. **Napíš, ktorým vetným členom je v danej vete podčiarknuté slovo.**

_____ (Vetný člen napíš slovom.)

- b. **Ktorým slovným druhom je v danej vete tučným písmom zvýraznené slovo?** _____ (Slovný druh napíš slovom.)

7. Ktorým slovotvorným spôsobom vzniklo slovo *východoslovenské* ?

_____

Pokračuj na ďalšej strane

Text č. 2:

*Daniel Hevier: Severanka
(úryvok)*

*Po mandliach voniaš horká
Neviem, či nie si Nóрка
Prečo tak stále zlá si
Vynález polárnej _____*

*Severanky vraj klamú
Som zbitý ako z flámu
Ty moja plavá Flámka
Aspoň píš, poteším sa aj známkam.*

8. Ktoré slovo môžeme v básni zmysluplne doplniť na podčiarknuté prázdne miesto?

- a. zloby   b. krásy
c. lepkavá si   d. snahy

9. Ktorý druh rýmu je použitý v básni? Napíš jeho názov.

_____

10. Témou uvedenej básne je

- a. láska k severnej krajine v Európe
b. láska k žene žijúcej v Nórsku
c. láska k žene, ktorá je pyšná
d. láska k žene ako takej - všeobecne

11. Pomenuj umelecký prostriedok : *Som zbitý ako z flámu*

- a. metafora   b. epiteton
c. personifikácia   d. prirovnanie

12. Z textu básne vypíš všetky vlastné podstatné mená.

_____

13. Urč slovné druhy vo vete. Slovné druhy píš celým slovom!

Veta: *Aspoň píš, poteším sa aj známkam.*

Aspoň _____ píš _____ poteším _____ sa _____
aj _____ známkam _____

14. Pomenuj slohový postup a jazykový štýl.

- a. V básni Severanka sa uplatňuje _____ slohový postup.
b. V básni Severanka sa uplatňuje _____ jazykový štýl.

15. Označ správny synonymický rad:

- a. flám, karneval, diskotéka, školská akadémia
b. flám, rodinná oslava, školský ples, omša
c. flám, kar, recitačný večierok, svadba,
d. flám, žúr, mládežnícka zábava, orgie
- .....

16. Vedecko-fantastická literatúra je

- a. literatúra, v ktorej autori nielen využívajú súčasné poznatky o vede a technike, ale aj umelecky spracúvajú svoje vízie o udalostiach, ktoré sa ešte nestali, ale v budúcnosti je ich uskutočnenie možné.
- b. je podnetom pre filmovú tvorbu, pretože umožňuje ukázať nové filmové triky, ktoré môžu filmoví tvorcovia dnes použiť. Ide hlavne o vízie spisovateľov, ktoré sa nestali, ale v budúcnosti sa môžu stať.
- c. predovšetkým literatúra o vesmíre a vesmírnych lodiach, ktoré putujú neznámym priestorom a stretávajú rôzne civilizácie a zvláštne tvory, s ktorými bojujú. Úlohou autorov je netradičné spracovanie príbehov.
- d. text, texty, ktoré sa zaoberajú rozprávkovými bytosťami napodobňujúcimi históriu a plnia rôzne ťažké úlohy, zomierajú za slobodu a národ a majú schopnosť sa znovu v diele objaviť, hoci ich autor už odstránil z deja.

Pokračuj na ďalšej strane

17. Pomenuj malé formy ľudovej slovesnosti.

- a. Kto pradie bez vretena, bez praslice, bez kolovrátko? _____
- b. Studený máj – v stodole raj. _____
- c. Babka k babce, budú kapce. _____
- d. Kto chce žať, musí siať. _____

18. Vyber správnu možnosť. Žánre informačného slohového postupu sú

- a. výklad, žiadosť, objednávka, pozvánka
- b. správa, oznámenie, žiadosť, objednávka
- c. výklad, opis, novela, objednávka
- d. správa, výťah, pozvánka, objednávka

19. Dopíš, do ktorého jazykového štýlu patrí slovný rad

mamina, blbý, panelák, učka, zarach, áčka

_____

20. Vytvor správne odpovede spojením čísla a písmena. Napr.: 1D

Veta: *Usilovné deti lúskali fazuľu a hrach.*

1. fazuľu a hrach	A. nezhodný prívlastok
2. usilovné	B. holá veta
3. deti lúskali	C. priradovací vetný sklad
	D. zhodný prívlastok

1____, 2____, 3_____

21. Ktorá z viet je jednočlenná slovesná?

- a. Samota bolí.
- b. Nečudujú sa.
- c. Výborne!
- d. V hlave mi hučí.

Pokračuj na ďalšej strane

22. V nasledujúcom texte je poprehadzované poradie viet. Keď tieto vety zoradíme do zmysluplného poradia, ktorá veta bude predposledná? Označ ju.

- a. *V pravotočivej zákrute mladík nezvládol riadenie a narazil pravou stranou auta do stromu.*
- b. *Vodič Fiatu nereagoval na policajné signály a pokračoval v jazde neprimeranou rýchlosťou.*
- c. *Policajti ihneď privolali záchranárov a zraneného vodiča previezli do najbližšej nemocnice.*
- d. *Policajtom sa podozrivé správanie nepozdávalo a rozhodli sa auto zastaviť.*
- e. *Keď mladý muž vo Fiate zbadal policajnú hliadku, začal s vozidlom prudko zrýchľovať.*

23. V ktorej možnosti sú všetky umelecké prostriedky rovnaké?

- a. potôčik si pospevuje, hmla sadá za hory, víchrica zúrila
- b. kvapka šťastia, zamatová tvárička, pokojný hlas
- c. štadión burácal, šťastie sa usmialo, vietor povieval
- d. nemaj veľké oči, jeho srdce zajasalo, sused vyhorel

24. V ktorej možnosti je správne dokončené poučenie z Ezopovej bájky?

Voly ťahali voz. Keďže vozová náprava veľmi škripala, voly sa obrátili a vravia jej: „Kamarátka, celé bremeno tu spočíva na nás, prečo ty vlastne kričíš?“ Tak je to i s mnohými ľuďmi,

- a. jedni kričia, že robia a druhí kričia, že nerobia.
- b. jedni ťahajú a kričia, druhí zvyčajne len kričia.
- c. jedni kričia, že robia a druhí za nich ťahajú.
- d. jedni kričia a pýtajú sa druhých, prečo ťahajú.

25. K daným vetám doplň názov slohového žánru.

- a. Včera uviedlo SND derniéru opery Krútnava, v úlohe Ondreja sa predstavil P. Dvorský.
- b. Objednávam si 20 vstupeniiek na predstavenie opery Krútnava na 20. 6. 2016.
  - a. _____,
  - b. _____

Pokračuj na ďalšej strane

Pravopisné cvičenie

Doplň i/í, y/ý

Všeobecn_ školsk_ poriadok za vlád_ Márie Terézie určil pov_nné vyučovanie všetk_ch detí od šiest_ch do dvanást_ch rokov. Hoci sa toto nariadenie na dedinách často nedodržiavalo, malo nesmiern_ v_znam. Základom školstva sa stali škol_, v ktor_ch sa deti okrem náboženstva učili čítať, p_sať a počítať. Vo väčších mestách sa učila aj latinčina, dejep_s, zemep_s, domáce práce a poľnohospodárstvo. V dôležit_ch mestách sa zriaďovali škol_, ktoré boli určené na vzdelávanie učiteľov a t_ch, ktor_ chceli študovať na g_mnáciách. Tu sa žiac_ prpravovali na štúdium na un_verzitách. Rozvoj manufaktúr, obchodu a celého hospodárstva si v_nútil zakladanie stredn_ch odborn_ch škôl.

KONIEC testu

Počet bodov - test: _____

Počet bodov – pravopisné cvičenie: _____

Spolu: _____

Kontrola: _____

Pokyny pre žiakov

I. Tento test obsahuje **25 otázok a úloh a pravopisné cvičenie**. Spolu môžeš získať **50 bodov** (z toho za pravopisné cvičenie 10 bodov).

II. Na vypracovanie testu budeš mať **60 minút** čistého času.

V tomto teste sa stretneš s **tromi typmi úloh**:

V prvom type úloh budeš mať ponúknuté štyri možnosti.

Ukážka otázky a spôsobu vyznačenia odpovede: (iba jedna správna odpoveď) Komisia uznáva **iba zakrúžkované odpovede** jedným krúžkom! Neuznáva „počarbané“ krúžky, iné tvary, napr. štvorce a pod.

1. Aký slovný druh je *beží*?

a. zámeno   b. sloveso   c. číslovka   d. predložka

V druhom type úloh napíšeš svoju odpoveď do vyznačeného riadku.

Ukážka úlohy a spôsobu, ako máš napísať svoju odpoveď:

2. Rozdeľ na slabiky slovo *malina*:

ma - li - na

V treťom type úloh vytvoríš správne dvojice.

Ukážka úlohy a spôsobu, ako máš vyznačiť svoju odpoveď:

3. K slovám v prvom stĺpci správne prirad' slová z druhého stĺpca:

1. jar	A. sloveso
2. pekný	B. podstatné meno
3. sneží	C. prídavné meno

1B, 2C, 3_

IV. Pri práci smieš používať iba písacie potreby. Nesmieš používať učebnice, zošity ani iné pomôcky. Sú zakázané tzv. gumovacie perá!

V. Ak nevieš niektorú úlohu vypracovať, nezdržuj sa pri nej príliš dlho. Možno sa k nej budeš môcť vrátiť neskôr.

VI. Všetky svoje odpovede píš priamo do testu, nepoužívaj žiadny iný papier.

VII. Pomýlil/a si sa a znovu chceš zakrúžkovať už preškrtnutú možnosť?

Príklad: b. sloveso   Ak si nepochopil/a, požiadaj o pomoc pedagogický dozor.

VIII. Nezačni pracovať, kým nedostaneš pokyn!